

מנהג בדת

לע"נ הרה"ג ר' אורי בן ר'
יעקב לופוליאנסקי זצ"ל
הערוה והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 317 פרשת וארא תשפ"ו

מנחות ז-יג

היינו לומדים רק מוטבל היינו אומרים שלא צריך שיקבל את כל שיעור הטבילות לכן כתוב בדם, ואם היה כתוב רק בדם היינו אומרים שיכול להספיג לכן כתוב וטבל ומה שלמדו מהדם שבענין בא למעט שירים שבאצבע וכדברי ר"א ששיריים שבאצבע פסולים, ורבין בר רב אדא אמר לרבא שתלמידך אמרו בשם רב עמרם על מה ששיניו שאם היה מזה ונתזה הזאה מידו קודם הזאה טעון כיבוס ואם נתזה אחר שיצאה הזאה מידו אינו טעון כיבוס, ואביי הקשה ממה ששיניו שכשגמר להזות מקנח בגופה של פרה ומשמע רק אם גמר, אמר לו רב עמרם שאם גמר מקנח ידו ואם לא גמר מקנח את אצבעו ואמנם בגמר מקנח בגוף הפרה שהיא לפניו שכתוב ושרף את הפרה לעיניו אך איך יקנח אחר כל הזאה אמר אביי שיקנח בשפת המזרק כמו שקוראים לו כיפורי זהב.

יש להקשות על דברי ר"א שבדם לא קידש לחצאים ששיניו לגבי חביתי כהן גדול שלר' יוחנן אינה קדושה לחצאים ולר"א כמו שהיא קריבה לחצאים כך היא קדושה לחצאים, דף ח ואם נאמר שלר"א אין קידוש לחצאים בדם נלמד מדם, ואין לומר שלר"א לא לומד דבר מדבר שהרי ר"א אמר שמנחה שקמצה בהיכל היא כשרה כי מצאנו סילוק בזיכים בהיכל, ויש לומר שהוא לומד מנחה ממנחה אך לא מנחה מדם, אך יש להוכיח שהוא לא לומד גם מנחה ממנחה ששיניו שאם עד שלא פרק את השולחן נפרס הלחם הוא פסול ולא מקטיר עליו את הבזיכים ואם נפרס אחר שפרק הלחם פסול אך מקטיר את הבזיכים ואמר ר"א שלא רק אם פרק ממש אלא מספיק גם אם הגיע זמנה לפרקה ועדיין לא פרק, וקשה שזה כמנחה שחסרה בין קודם קמיצה שהיא פסולה אך יש לומר שבמנחה הקומץ שלה אינו מבורר אך בלחם הפנים הקומץ שלו מבורר, אך קשה שזה כשיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה שלא מקטירים עליהם את הקומץ, אך יש לומר שנחלקו בזה ור"א סובר כמו המ"ד ששיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה שמקטירים עליהם את הקומץ.

רב אחא מבאר בטעמו של ר' יוחנן שבחביתי כהן גדול אין קדושה לחצאים שכתוב מנחה מחציתה שיש להביאה ואח"כ לחצותה, ויש להקשות ששיניו שחביתי כהן גדול אינן באות לחצאים אלא מביא עשרון שלם וחוצהו ושניו שאם היה כתוב מנחה מחצית היינו אומרים שיביא חצי עשרון מביתו שחרית ויקריבנו ואח"כ יבא עוד חצי עשרון ויקריבנו בין הערביים, לכן כתוב מחציתה בבוקר שיביא מחצה משלם, ויש לומר שזה רק למצוה ואינו מעכב, ורב גביהה מבי כתיל הקשה הרי נאמר בה חוקה ורב אשי אומר שהפסוק מלמד שיביא שלם מביתו, אך קשה שנחלקו רב ור' יוחנן בהפריש חצי עשרון ודעתו להוסיף שלרב אינו קדוש ולר' יוחנן הוא קדוש, ואם נאמר שבחביתין צריך שלם מדוע לא לומדים מחביתין, ואין לומר שלר' יוחנן לא לומדים דבר מדבר שהרי ר' יוחנן אמר שאם שחט שלמים בהיכל הם כשרים שכתוב ושחטו פתח אהל מועד וטפל לא חמור מהעיקר, אלא יש לבאר שזה מועיל לר' יוחנן כי דעתו להוסיף ששיניו על הפסוק מלאים שהם מקדשים כשהם שלמים ואמר ר' יוסי שאינו קדוש כשאין דעתו להוסיף אך אם דעתו להוסיף הראשון הראשון שמכניסו הוא קדוש, ויש לדקדק שאם רב סובר בחביתים כר"א א"כ נלמד משם ואין לומר שלא לומדים דבר מדבר שהרי רב אמר שמנחה קדושה בלי שמן שמצאנו כך בלחם הפנים ומנחה קריבה בלי לבונה שמצאנו במנחת נסכים שקרבה בלי לבונה ומנחה כשרה בלי שמן ולבונה שכך מצאנו במנחת חוטא שקריבה בלי שמן ולבונה, א"כ מוכח שרב סובר בחביתין כר' יוחנן.

רב אומר ששמן ולבונה קדושים כל אחד בלי השני שמצאנו שמן בלוג שמן של מצורע ומצאנו לבונה שבאה בבזיכים, ורב

דף ז יש להקשות שגם בלי קידוש כלי כשיחזיר את הקומץ למקומו נעשה בכך קידוש כלי והוא נפסל, והוכיח מזה ר' יוחנן שכלי שרת מקדשים רק מדעת ומשמע מדבריו שמדעת הם מקדשים, אך קשה שר"ל שאל את ר' יוחנן אם פסולים מקדשים לכתחילה בכלי שרת להקריב ואמר לו ר' יוחנן שהם לא מקדשים, ויש לומר שאינם מקדשים להקריבם אך הם קדשו להפסל, ורב עמרם מבאר שאכן כלי שרת מקדשים שלא מדעת אך מדובר שהחזירם לביסא של המנחה גדושה ולכן אינה מקדשת, אך קשה א"כ איך הוא קמץ משם אלא מדובר שהוא החזיר לביסא שאינה גדושה, אך קשה א"כ כשהוא קמץ הוא יצר גומא וכשהוא מחזיר את הקומץ לשם הוא מתקדש שם, אלא יש לומר שהוא החזיר על דופן הכלי והוא מתנייד מעצמו לתוך הכלי ואינו מתקדש שזה כהחזירו הקוף, ור' ירמיה הקשה לר' זירא שניתן להעמיד שהוא החזירו לכלי שמונח על הארץ ומזה שלא ביארו כך נוכיח שניתן לקמוץ מכלי שעל הארץ, אמר ר' זירא נגעת במה שהסתפק אבימי כשהוא שנה מנחות אצל רב חסדא, אך קשה שמשמע שרב חסדא הוא תלמידו של אבימי שרב חסדא אמר שהוא הוכה שישים הכאות מאבימי על השמועה של הכרות שום היתומים, ששיניו שאם בא להכריז רצופים יכריז ל' יום ואם מכריז בשני וחמישי יכריז במשך שישים יום, ויש לומר שלאבימי נעקרה מסכת מנחות והוא בא לרב חסדא שיזכירנה לו ומה שהוא לא שלח שרב חסדא יבא אליו שהוא חשב שכך יסתייע הדבר יותר, ור"נ פגש אותו ושאל אותו כיצד קומצים מכלי זה אמר לו וכי קומצים מכלי שעל הקרקע אמר לו שהכהן מגביה אותו, עוד שאל אותו כיצד מקדשים את המנחות אמר לו נותנה בכלי זה שאל אותו וכי מקדשים בכלי שעל הקרקע אמר לו הכהן מגביה אותו, אמר לו א"כ צריך ג' כהנים שנים להגביה את הכלים ואחד לקמוץ אמר לו שאכן היא יכולה להעשות ב"ג כהנים כתמיד, ור"נ מקשה ששיניו זה הכלל שכל הקומץ ונותן בכלי והמוליד ומקטיר על מנת לאכול דבר שדרכו לאכול ולא כתוב מגביה, ויש לומר שהתנא מונה רק את סדר העבודות ולא את הכהנים, וכששאלו את רב ששת אם ניתן לקמוץ מכלי שעל קרקע הוא אמר ראה מה עושים בלחם הפנים ששיניו שארבעה כהנים נכנסים שנים שבידם שני סדרים ושנים שבידם שני בזיכים ולפניהם מוכנים ארבעה כהנים שנים לקחת את שני הסדרים ושנים לקחת את השולחן שהוא על הקרקע, ויש לדחות שכמו שבמנחה נקטו את סדר העבודות כך נקטו בשולחן, אך יש לחלק שבמנחה לא מנו את מנין הכהנים ואילו בשולחן כתבו את מנין הכהנים אלא מוכח שקומצים מכלי שעל הקרקע.

רבא אמר שפשוט לו שקומצים מכלי שעל הקרקע כמו שמצאנו בסילוק בזיכים, ומקדשים מנחה בכלי שעל הקרקע כמו שמצאנו בסידור בזיכים, ויש להסתפק בקידוש קומץ האם נלמד ממנחה או מדם, אך קשה שלמדנו שנחלקו רבא ור"נ בחילק קומץ לשני כלים ור"נ אמר שאינו קדוש ורבא אמר שהוא קדוש, ואם יש צד שלומדים מדם א"כ נלמד מדם שאינו קדוש לחצאים, ויש לומר שרבא חזר בו ממה שחלק על ר"נ וברם למדו מדברי רב תחליפא בן שאול שאם קידש מי חטאת פחות מכדי הזאה בכלי אחד ואח"כ קידש בפחות מכדי הזאה בכלי נוסף לא קידש והסתפקו מה הדין בדם האם זה הלכה בהזאה ולא לומדים מהלכה או שבמי חטאת למדו מוטבל במים וא"כ גם בדם נאמר וטבל בדם, ושיניו שרב זריקא אמר בשם ר"א שגם בדם לא קידש, ורבא הוכיח מברייתא ששיניו שלומדים מוטבל ולא מספיג ומבדם לומדים שיהיה בו שיעור טבילה ומן הדם מלמד מהדם שבענין וצריך לכתוב בדם שאם

חנינא סובר **עמוד ב** שאין כל אחת מהם קריבה בלי השניה ולר' חנינא מה שמשחו את העשרון במקדש כי הוא ראוי למנחת חוטא והלוג נמשך לשם לוג של מצורע, ושמואל סבר כרב ששנינו שכלי לח מקדשים את הלח ומדות היבש מקדשים את היבש אך כלי לח לא מקדשים יבש ומדות היבש לא מקדשים את הלח ושמואל אומר שרק מדות לא מקדשים אך המזרקות של הדם הם מקדשים את היבש כמו שכתוב **שניהם מלאים סולת בלולה בשמן למנחה** ורב אחא מדפתי הקשה שמנחה היא לחה אמר לו רבינא שזה מקדש את היבש שבה ואם נאמר שלשמואל מנחה מקדשת רק אם כולה כאן א"כ איך שייך יבש שבה הרי היא לחה אלא ודאי שיש קדושה במנחה בלי שמן, ועוד יש לומר שמנחה נחשבת כיבש לעומת הדם.

ר' ירמיה מקשה על דברי ר"א שמנחה שקמצה בהיכל כשרה ששנינו על הפסוק **וקמץ משם** שזה ממקום שרגלי הזר עומדות וכן בתירא אומר מנין שאם קמץ בשמאל יחזיר שכתוב **וקמץ משם** ממקום שכבר קמץ, יש אומרים שר' ירמיה עצמו תירץ ויש אומרים שר' יעקב אמר לר' ירמיה שבר תחליפא יבאר לך שזה בא להכשיר את כל העזרה שלא נאמר שכמו שעולה היא קדשי קדשים וגם מנחה היא קדש קדשים כמו שעולה נשחטת בצפון כך מנחה תקמץ בצפון ואם נפרוך שעולה היא כליל יש להוכיח מחטאת ואם נפרוך שחטאת מכפרת על חייבי כריתות נוכיח מאשם, אך יש לפרוך שכולם מיני דמים אלא צריך את הפסוק שהרי כתוב **והקריבה אל הכהן והגישה אל המזבח וקמץ** וכמו שהגשה היא בקרן דרומית מערבית כך קמיצה היא בקרן הזר, קמ"ל שיכול להחזיר להיכן שירצה.

יש להקשות בדעת ר' יוחנן שאם שחט שלמים בהיכל כשרים, ששנינו שלר' יהודה בן בתירא אם עכו"ם הקיפו את העזרה הכהנים יכנסו להיכל ויאכלו שם קדשי קדשים,

דף ט שכתוב **בקודש הקדשים תאכלנו** ולר' יוחנן לא צריך פסוק לכך אלא זה סברא שטפל אינו חמור מהעיקר, ויש לומר שהסברא הזו שייכת רק בעבודה שאדם עובד במקום רבו אך אכילה שאדם לא אוכל במקום רבו א"כ לולא הפסוק לא נאמר שיוכלו לאכול שם.

לר' יוחנן אם בלל את המנחה חוץ לחומת עזרה היא פסולה ולר"ל היא כשרה שכתוב **ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה** ואח"כ כתוב **והביאה אל בני אהרן הכהנים** שרק מקמיצה ואילך זה מצות כהונה ויציקה ובלילה כשרים בזר וכמו שלא צריך כהונה לא צריך בפנים, ור' יוחנן סובר שכיון שעשייתה בכלי אף שלא צריך כהונה צריך פנים וישנה ברייתא כדברי ר' יוחנן שאם בללה זר היא כשרה ואם בללה חוץ לחומת עזרה פסולה.

לר' יוחנן אם חסרה המנחה קודם קמיצה יביא מביתו וימלאנה שהקמיצה קובעת בקדושתה, ור"ל סובר שלא יביא מביתו למלאותה שרק הכלי קובע בקדושה, ור' יוחנן הקשה לר"ל ששנינו שאם חסר הלוג של מצורע קודם יציקה ימלאנו.

לר' יוחנן אם חסרו השיריים בין קמיצה להקטרה יקטיר את הקומץ עליהם ולר"ל לא יקטיר עליהם את הקומץ, ולא נחלקו לדעת ר"א אלא לדעת ר' יהושע ששנינו שאם נטמאו שיריה או נשרפו או אבדו לר"א היא כשרה ולר' יהושע פסולה ור"ל סבר כר' יהושע ור' יוחנן סבר שר' יהושע פסל רק כשלא נשאר כלל אך אם נשאר גם לר' יהושע כשר ששנינו שר' יהושע אומר שאם מכל הזבחים שבתורה נשאר כזית בשר או חלב יזרוק את הדם ואם נשאר רק כחצי זית בשר או חלב לא יזרוק את הדם ובעולה מצטרף חצי זית חלב עם חצי זית בשר כי כולה כליל ובמנחה אף שכולה קיימת לא יזרוק **עמוד ב** ולכאורה מה שייך זריקה במנחה, וביאר רב פפא שהכוונה למנחת נסכים שהיינו אומרים שכיון שהם באים עם הזבח הם כגוף הזבח, קמ"ל שלא, ור"ל סובר שבמנחה יש פסוק **והרים הכהן מן המנחה את אזכרתה והקטיר המזבחה**, והמנחה משמע שיקטיר רק כשכל המנחה נמצאת, ור' יוחנן למד **המנחה** שהיתה כבר, ור' יוחנן הקשה ממה ששנינו לעיל שאם נפרס הלחם קודם פריקה הלחם פסול ולא יקטיר עליו את הבזיכים ואם נפרס אחר פריקת הלחם הלחם פסול אך יכול להקטיר את הבזיכים, ור"א אמר שלא רק כשפרק אלא אפילו אם רק הגיע זמנו לפרקו

ור"ל אומר שהברייתא הזו היא כדעת ר"א, אמר ר' יוחנן אני מוכיח לך מברייתא ואתה אומר שזה רק ר"א הרי ר"א לא מכשיר רק כשנפרס אלא גם בשרוף ואבוד ור"ל שתק, ולכאורה הוא יכל לענות שבציבור זה שונה כי טומאה הותרה בציבור ונאמר שגם חסרון הותר בציבור, ורב אדא הוכיח מר"ל שחסרון הוא כבעל מום שאין לו התר בציבור, וכשרב פפא הביא שמועה הזו שאל אותו רב יוסף בר שמעיה וכי ר"ל ור' יוחנן לא חלקו גם במנחת העומר שהיא של ציבור, ורב מלכיו אמר שכתוב בברייתא אחת שלומדים **מסלתה** שאם חסר הסולת כל שהוא היא פסולה **ומשמנה** לומדים שאם חסר השמן כל שהוא פסול, ובברייתא נוספת למדו מהפסוק **והנותרת מן המנחה** למעט מנחה שחסרה ושחסר קומצה ושלא הקטיר כלום מלבונתה, ומדוע צריך שני פסוקים בחסרון, אלא מפסוק אחד לומדים מנחה שחסרה קודם קמיצה ומהפסוק הנוסף לומדים למעט שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה וקשה על ר' יוחנן בשניהם, ויש לומר שפסוק אחד מלמד על מנחה שחסרה קודם קמיצה שיביא מביתו וימלאנה ואם לא לא יקריב, ומהשני לומדים ששיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה שאף שהוא מקטיר עליהם את הקומץ הם נאסרו באכילה, שנחלקו בישיבה לפי הדעה ששיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהם אם מותר לאכלם, לזעירי לומדים מהפסוק **הנותרת** ולא הנותרת מהנותרת ואסורה באכילה, ולר' ינאי לומדים מן **המנחה** שהיתה כבר ויכול לאכלה.

ר' זירא אומר שפסול קמיצה בשמאל לומדים מהפסוק **ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה**, ומהו הכף וכשהפסוק אומר **ולקח הכהן מלוג השמן ויצק על כף הכהן השמאלית** דוקא כאן כף היא שמאלית א"כ בכל מקום כף היא ימנית, אך יש לדחות שצריך את הפסוק לגופו, ויש לומר שכתוב עוד **שמאלית**, אך קשה שזה מיעוט אחר מיעוט והוא בא לרבות אלא יש לומר שהתורה כתבה עוד שמאלית ללמד שכאן שמאלית ולא במקום אחר ואין לומר שכמו שכאן שמאלית כך במקום אחר שכתוב ד' פעמים שמאלית שנים בעני ושנים בעשיר, ור' ירמיה מקשה א"כ כשכתוב **על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית** מדוע כתוב פעמיים,

דף י אמר ר' זירא שמפסוק אחד לומדים להכשיר צדדים של הבהן ומאחד לומדים לפסול צידי צדדים, ומה שכתוב **על דם האשם**, ועל מקום **דם האשם** יש לומר שאם היה כתוב רק **על דם האשם** היינו אומרים שיתן מהשמן רק אם יש את דם האשם ואם הוא התקנח לא יתן שם, קמ"ל שיתן על מקום, ואם היה כתוב **על מקום** היינו אומרים שיתן רק אם התקנח וכשהדם שם לא יתן כי זה חציצה, קמ"ל שיכול לתת על דם האשם, ורבא מקשה שאם כתוב **על דם האשם** וגם כתוב **על מקום דם האשם** וכתוב ימנית **בהן ידו הימנית** וגם ברגלו כתוב **הימנית** א"כ מדוע כפלה התורה גם במצורע עשיר וגם בעני, ומבאר רבא שזה בא ללמד גזירה שוה יד יד לקמיצה שהיא בימין ורגל רגל לחליצה שהיא בימין **ואזן ואזן** לרציעה, ומהשמאלית שכתוב בעני אמר רב שישא בר רב אידי שהוא בא לפסול ימין הכהן במצורע שלא נאמר שאם במקום שלא התרבה שמאל התרבה ימין מקום שהתרבה שמאל ודאי יכול לתת בימין קמ"ל שימין פוסל בכהן שמטהר מצורע, ומי שמיעט לעיל מהשמאלית סובר שמה שהתורה כתבה שמאלית ויד ורגל בעני זה כדברי ר' ישמעאל שכל פרשה שנאמרה ונשנית זה בשביל דבר שהתחדש בה.

רבה בר בר חנה אומר בשם ר"ל שבכל מקום שנאמר אצבע וכהונה הכוונה לימין ולכאורה צריך גם אצבע וגם כהונה כמו שכתוב **ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו** ולומדים ממצורע שכתוב **וטבל הכהן את אצבעו הימנית**, וקשה שבקמיצה כתוב רק כהן ולא אצבע ובכל זאת שנינו שאם קמץ בשמאל פסול, אלא אמר רבא שמספיק אצבע או כהונה, ואביי מקשה שבהולכת אברים לכבש כתוב כהונה ובכ"ז שנינו שהכהן לוקח את הרגל של ימין בשמאל ובית עורה לחוץ, ויש לומר שאצבע או כהונה פוסל שמאל רק בדבר שמעכב כפרה, אך קשה שקבלה מעכבת כפרה ובכ"ז שנינו על הפסוק **והקריבו בני אהרן הכהנים** זו קבלת הדם ושנינו שאם קבל בשמאל

פסול ור"ש מכשיר, אך יש לומר לדעת ר"ש שאכן הוא סובר שרק אם כתוב אצבע וכהונה יחד נפסל בשמאל, אך קשה ששנינו שר"ש אמר שכל מקום שנאמרה יד הכונה לימין וכן כשנאמר אצבע הכונה לימין, ויש לומר שכשכתוב אצבע זה בימין גם בלי שכתוב כהן אך כשכתוב כהן זה בימין רק אם כתוב אצבע ומה שכתוב כהן הכונה שהכהן יהיה בכיהונו בבגדי כהונה, **עמוד ב** אך קשה שבזריקה כתוב רק כהן ובכ"ז שנינו שאם זרק בשמאל פוסל ור"ש לא חלק, ואביי אומר שר"ש חלק בברייתא ששנינו שאם קבל בשמאל פסל ור"ש מכשיר וכן אם זרק בשמאל פסול ור"ש מכשיר, אך קשה לפ"ז מה שאמר רבא שלומדים יד יד לקמיצה הרי ניתן ללמוד מכהן, יש לומר שפסוק אחד נצרך לקומץ ואחד לקדוש הקומץ, אך קשה שר"ש לא צריך קידוש קומץ וכן קשה אף למ"ד שר"ש צריך קידוש קומץ אך כשר בשמאל א"כ מה לומדים מיד יד הרי לר"ש בקמיצה עצמה אין צורך כדברי רב יהודה בן ר' חייא שר"ש למד מהפסוק **קדש קדשים היא כחטאת וכאשם** שאם בא לעובדה ביד עובד בימין כחטאת ואם בא לעבדה בכלי עובד בשמאל כאשם, אלא יש לומר שהפסוק נצרך לקומץ של מנחת חוטא שלא נאמר שכיון שר"ש אמר שעדיף שקרבנו לא יהיה מהודר א"כ יהיה כשר גם בשמאל, קמ"ל שפסול בשמאל.

דף יא המשנה פרטה שאם קמץ ועלה בידו צרור או גרגיר מלח או קורט לבונה הוא פסול וצריך לכתוב את כולם שאם היינו שונים צרור היינו אומרים שהוא מעכב בקומץ כי אינו שייך להקרבה אך מלח ששייך להקרבה כשר בקומץ ואם היינו שונים מלח כי הוא לא נקבע עם המנחה מתחילה אך לבונה שנקבעה מתחילה עם המנחה היא לא תפסול בקומץ, קמ"ל שגם היא פוסלת בקומץ.

שנינו במשנה מפני שאמרו שחסר ויתר פסול יש להקשות שמה שאינו סולת יפסול משום חציצה, מבאר ר' ירמיה שהמשנה מביאה סברא שפוסלת גם באופן שנכנסו ליד מהצד שאינם חוצצים.

אביי אמר לרבא כיצד קומצים אמר לו רבא כמו שאנשים רגילים לקמוץ ושאל אביי ששנינו על שמות האצבעות זרת שבה מודדים מדת זרת, קמיצה שבה קומצים, אמה למדת האמה אצבע לטבילת הכהן, גודל לבהן מצורע, א"כ משמע שקומצים בקמיצה ולא בזרת אלא שבזרת רק משוים את הקמח, ומבאר רב זוטרא בר טוביה בשם רב שחופה את שלושת אצבעותיו עד שמגיע לפס ידו ואז הוא קומץ, וכן שנינו על הפסוק **מלא קומצו** שלא מביאו מבורץ שיבלוט שכתוב **בקומצו** וא"כ משמע אף בראשי אצבעותיו לכן כתוב **מלא קומצו** שיחפה את שלושת אצבעותיו על פס ידו וקומץ, ובמחבת ומרחשת מוחק בגודלו מלמעלה ובאצבעו הקטנה מלמטה וזו היא עבודה קשה שבמקדש, ולכאורה קשה רק זו ולא יותר הרי שנינו כך גם על מליקה וחפינה, ויש לומר שהקמיצה היא מעבודות הקשות שבמקדש.

רב פפא אומר שפשוט לו שקמיצה היא כמו שקומצים האנשים אך הוא מסתפק באופן שקמץ בראשי אצבעותיו או מהצדדים או מלמעלה למטה, ונשאר בתיקו.

רב פפא אמר שפשוט לו שחפינה היא כמו שחופנים האנשים אך הוא מסתפק כשחפן בראשי אצבעותיו או מהצדדים או שחפן בשתי ידיו וקרבתו זו אצל זו, ונשאר בתיקו.

רב פפא מסתפק באופן שהדביק את הקומץ לדופן הכלי האם צריך תוך כלי וזה נחשב תוך כלי או שצריך הנחה בתוכו ואין כאן הנחה בתוכו, ונשאר בתיקו.

מר בר רב אשי מסתפק באופן שהפך את הכלי והדביק את הקומץ בקרקעיתו של הכלי האם צריך הנחה בתוכו ויש כאן הנחה בתוכו או שצריך שיתן כתקנו, ונשאר בתיקו.

משנה כיצד קומץ: פושט את אצבעותיו על פס ידו ואם ריבה משמנה או שחסר משמנה או שחיסר מלבונתה פסול. **גמרא** ר"א אומר שריבה שמנה הכוונה שהפריש לה שני לוגים, אך קשה מדוע הוא לא מבאר שהוא עירב בה שמן של חולין או שמן של חברתה ורב זוטרא בר טוביה אומר שאין לומר שזה לא פוסל שא"כ איך שייך לבאר שמנחת חוטא שנתן בה שמן

פסלה הרי זה שמן של חברתה או של חולין שהרי לה אין שמן, ויש לומר שר"א אמר בדרך לא מבעיא שלא רק ששל חולין ושל חברתה פוסל אך אם הפריש לה שני לוגים כיון שכל אחד מהם ראוי לה זה לא יפסול, קמ"ל שזה פוסל, ורבא אומר שהיה קשה לר"א מדוע המשנה אומרת ריבה שמנה ואינה אומרת ריבה לה שמן א"כ משמע שריבה בשמן שלה דהיינו שהפריש לה שני לוגים.

שנו בברייתא שלר' יהודה אם חסר מהלבונה ונשאר בה קורט אחד היא פסולה ואם נשאר בה שני קרטים פסולה ולר"ש גם כשנשאר קורט אחד היא כשרה ופחות מכך היא פסולה **עמוד ב** ויש להקשות ששנינו שקומץ ולבונה שחסר בהם כל שהוא פסול, ויש לומר שר"ש יבאר קורט לבונה שחיסר כל שהוא פסול, ועוד יש לבאר שר"ש דיבר בלבונה שבאה עם המנחה שכשר בנשאר בה קורט ובלבונה הבאה בפני עצמה פסול בחסר בה כל שהוא, ור' יצחק בר יוסף אומר בשם ר' יוחנן שיש בזה ג' שיטות: שלר"מ צריך שיהיה קומץ בתחילה ובסוף, ולר' יהודה קומץ בתחילה ושני קרטים בסוף, ולר"ש מספיק קורט אחד בסוף, והם נחלקו בפסוק **ואת כל הלבונה אשר על המנחה**, ר"מ למד שצריך שתשאר כל הלבונה שנקבעה עם המנחה, ור' יהודה למד שכל מרבה קורט אחד ואת מרבה קורט נוסף, ור"ש לא דרש את.

ר' יצחק בר יוסף אמר בשם ר' יוחנן שנחלקו רק בלבונה שבאה עם המנחה אך בלבונה הבאה בפני עצמה לכו"ע צריך להשאר קומץ שלם בסוף, שנחלקו רק **באשר על המנחה** ולא כשבאה בפני עצמה, עוד אמר ר' יצחק בשם ר' יוחנן שנחלקו רק בלבונה שבאה עם המנחה ולא בלבונה שבאה בבזיכים שלכו"ע צריך שני קמצים בתחילה ובסוף, ולכאורה זה פשוט ויש לומר שהחידוש הוא שלא נאמר שכיון שהיא באה עם הלחם זה כבאה עם המנחה, קמ"ל שצריך שני קמצים, אך ר' אמי ור' יצחק נפחא נחלקו אם נחלקו התנאים רק בלבונה שבאה עם המנחה ולא בבאה בפני עצמה או שנחלקו גם בלבונה שבאה בפני עצמה.

שנינו במשנה שחיסר לבונתה כשרה משמע שאם יתר לבונתה היא כשרה אך ישנה ברייתא שגם בלבונה פוסל ביתר, מבאר רמי בר חמא שמדובר כשהפריש לה שני קמצים, עוד אמר רמי בר חמא שאם הפריש שני קמצים ללבונה ואחד מהם אבד קודם קמיצה לא הוקבעו ואם אבד אחר קמיצה הם הוקבעו, עוד אמר רמי בר חמא שאם הפריש ד' קמצים לבזיכים ואבדו מהם שנים קודם סילוק בזיכים לא הוקבעו ואם אבדו אחר סילוק בזיכים הם הוקבעו, ולכאורה קשה מה החידוש יותר בלבונה שבאה בבזיכים, יש לומר שכיון שהקומץ שלה ברור וכשהגיע זמנה לפרקה היא כמפורקת והיינו אומרים שזה נקבע מיד בהגיע זמן, קמ"ל שרק בקמץ זה נקבע לפסול כשיתר ממנה.

משנה מי שקמץ את המנחה על מנת לאכול את שייריה בחוץ או כזית או כזית משייריה בחוץ או להקטיר קומצה בחוץ או כזית מקומצה בחוץ או להקטיר לבונתה בחוץ פסול ואין בו כרת אך אם חשב על מנת לאכול את שייריה למחר או כזית משייריה למחר או להקטיר קומצה למחר או כזית מקומצה למחר או להקטיר לבונתה למחר,

דף יב זה פיגול וחייבים עליו כרת והכלל הוא שהקומץ או נתן בכלי והמוליך והמקטיר לאכול דבר שדרכו לאכול או להקטיר דבר שדרכו להקטיר חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פסול ויש בו כרת ובלבד שיקרב המתיר כמצותו, והיינו שקמץ בשתיקה ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו, או שקמץ חוץ לזמנו ונתן בכלי והוליך והקטיר בשתיקה או שקמץ ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו בזה קרב המתיר כמצותו, אך אם קמץ חוץ למקומו ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו או שקמץ חוץ לזמנו ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ למקומו או שקמץ ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ למקומו בזה לא קרב המתיר כמצותו, וכן מנחת חוטא ומנחת קנאות שקמץ שלא לשמן ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו או שקמץ חוץ לזמנו ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לשמן או שקמץ ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לשמן בזה לא קרב המתיר כמצותו,

